

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Sožalna izjava. Glavna skupščina štajerskega pododbora Zadružne zveze v Ljubljani. Poročilo o delovanju pododbora ljubljanske Zadružne zveze v Mariboru. Stanje avstrijskega zadružništva koncem l. 1913. Knjigovodstvo v kmetijskem obratu. Nekatere važnejše določbe gozdnega prava. Vestnik Zadružne zveze. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Agrarno-političen tečaj. Občni zbori. Bilance.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija Hohenberška.

S tugo in bridkostjo je napolnila vse narode širne Avstrije pretresljiva vest o strašnem zločinu, izvršenem dne 28. junija t. l. v Sarajevu, kojega žrtvi sta postala prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija Hohenberška.

Vse nade, ki jih je avstrijsko prebivalstvo gojilo v svojega bodočega vladarja, so bile hipoma uničene s tem groznim dejanjem.

Slovenski narod, vedno zvesto udan svoji vladarski hiši, se je ob tem pretresljivem dogodku vsepovsod spoštljivo spominjal visokih pokojnikov, bolestne usode njihove osirotele dece in svojega ljubljenelega vladarja, kateri je v svoji visoki starosti moral doživeti tako hud udarec.

Zadružna zveza v Ljubljani je v imenu njej pridruženih zadrug in združnikov izrazila ogorčenje nad okrutnim zločinom pri predsedstvu c. kr. deželne vlade kranjske z zagotovilom neomejne zvestobe do prejasne vladarske hiše.

Visokima pokojnikoma bodi ohranjen med nami časten spomin!

Glavna skupščina štajerskega pododbora Zadružne zveze v Ljubljani.

V sredo, dne 24. junija, se je vršila v Mariboru glavna skupščina špodnještajerskih zadrug, katera je bila zelo dobro obiskana. Predsednik pododbora, g. dr. Hohnjec, pozdravi vse navzoče, zlasti predsednika Zveze, gospoda državnega in deželnega poslanca dr. Kreka, predsednika Hrvaško-slovenskega kluba, državnega in deželnega poslanca g. dr. Korošca, deželnega odbornika g. dr. Verstovška, poslanca g. Ozmeča in delegata Kmetijske družbe gospoda prof. Majcena. Gospod profesor Majcen prinaša pozdrave Kmetijske družbe in povdarja, da zasleduje Kmetijska družba iste cilje, kakor zadružništvo, namreč doseči blagostanje kmečkega stanu.

Po pozdravih nadaljuje g. dr. Hohnjec sledeče: Letošnji občni zbor Zadružne zveze v Ljubljani dne 4. majnika je dokazal napredek Zadružne zveze, katera šteje 682 članice in je imela nad 98,000.000 K prometa. Pri tej veliki organizaciji so včlanjene štajerske članice po številu 117. Naše število vedno narašča. Mi ustvarjamo nove zadruge, kjer se pokaže potreba, pri ustanovitvah nas ne vodijo strankarsko-politični oziri, kateri ne smejo biti nikjer merodajni za take ustanovitve, ne oziramo na politične momente, ampak na gospodarski smoter. Ozir na gospodarski smoter je bil gotovo merodajen pri onih denarnih zavodih, kateri so izstopili iz celjske Zadružne zveze, oziroma, kateri še žele izstopiti in se pridružiti naši organizaciji. S svojim izstopom so te zadruge izjavile, da ne soglašajo z načeli, po katerih se vodi celjska Zadružna zveza. Naša organizacija ne raste samo po številu, temveč se ojačuje tudi na znotraj. Naše članice stoje na trdnih nogah, kar je zlasti dokazala denarna kriza. Naše zadruge stoje na trdnem stališču, ker stoje na demokratičnem stališču, so izrasle iz naroda in imajo oporo v narodu. Edino naša organizacija je prinesla v zadružno in kreditno gibanje demokratično

misel, zavodi, ki so delovali prej na Spodnjem Štajerskem, so se večinoma vodili po kapitalističnih načelih. V novejšem času stezajo nekateri ljudje roke po naših zavodih, ravnaoč se po besedah latinskega pesnika Horaca: *Fruges consummere nati*, češ, da so določeni zavživati zrele sadove. Mi moramo braniti svoje stanje in ne smemo iz demokratičnega stališča in iz ozira na naš narod dovoliti, da bi nasprotniki ugrabili zrele sadove našega dela. Povdarjati moramo tudi narodno-obrambni moment našega zadružništva. Naši denarni zavodi so velevažni za ohranitev slovenske zemlje. Naši ljubi sosede zidajo nemški most do Adrije in so se v tem stremljenju potrdili na nedeljskem Volkstagu v Celovcu. Nemški most bi naj vodil preko nemške zemlje. In ravno naši zavodi so pravcati arzenali, iz katerih se jemlje orožje za obrambo naše zemlje. Demokratična in narodna misel je torej naše zadruge ustvarila, jim je pripomogla do sedanjega razvoja in jih navdušuje za nadaljno delovanje.

Po pozdravnem govoru predsednika štajerskega pododbora prevzame predsedstvo predsednik centrale, g. dr. Krek, ter se preide v razpravo. Poročilo o delovanju, katero prinašamo na drugem mestu, poda nadrevizor gospod Vladimir Pušenjak. Poročilo se po nekaterih pripombah predsednika dr. Kreka odobri. Pri volitvah pododbora se izvolijo dosedanji člani, le mesto g. župnika Ivana Goriškega se izvoli g. župnik M. Medved v Laporju.

Nato govori g. dr. Krek približno sledeče: Pri zadružništvu gre za dve reči: za ideje in za denar. Vendar pa nastane vprašanje: Kaj bi bile ideje, ko bi ne bilo denarja? Rajše človeka, ki v idejah malo ve, a je v denarnem poslovanju izvedenec, veččak! Vzgojno delo samo na sebi je kaj lahko, delavci v strogo gospodarskem delu pa so temelj, na katerih slone vse naše zadruge. Veliko je namreč tudi takih ljudi, ki imajo krasne ideje, pozabijo pa, da delajo pri zadrugah le s tujim denarjem. Žalostna priča tega dejstva so razni domovi in posestva, katera so zadrugam le na škodo.

Tak človek misli, da dela na korist domovini in narodu, v resnici pa s takim ravnanjem le silno škoduje. Vzemimo človeka, ki sreča na cesti drugega človeka, raztrganega berača; zasmili se mu revež, a sam nima nič, da bi mu pomagal. Mimo pride drug človek, kateremu vzame denar in da revežu. To v primeri. Darujmo radi iz svojega žepa sirotam, domovini, vsem, le iz tujega ne! Na Štajerskem, hvala Bogu, ni tega opaziti, dasi je treba tudi tukaj pozornosti. Treba pa je pred vsem teh idej: prvič varstvo, obramba našega kmeta! Imel sem priliko, spoznati položaj poljskega kmeta na Gneznem in Poznanjskem, kjer ni noben Poljak državni uradnik in so vse javne in državne službe v rokah Nemcev, poljskih „štajercijancev“ ali renegatov, dočim pri nas še zleze tuintam kak Slovenec na višje mesto. In če se vprašamo, kdo drži ta narod Poljakov po konci, moramo priznati: Kmet! To ljudstvo pa ni zapisano poginu, ampak se razvija v mogočno enoto. Vsa sila, vse nakane sovražnih vlad ne vzame temu narodu moči. To moč pa imajo Poljaki iz svojega združenstva, katero je zdaj v rokah spretnega voditelja, prelata Adamskega. Vprašamo se, kako bo z nami, če pridemo pod Lahe ali pa pod Hohenzollerne? To je z ozirom na resni položaj časa važno vprašanje! Onim, kateri so takozvani patrijoti na odpoved, bi bila vsa mesta odprta — za nas nobenih služb. Spominjam vas z ozirom na to vprašanje samo na nemški Volkstag. Zato pa: Kmet, to je prvo, vsi drugi stanovi so v teh vprašanjih postranskega pomena. Pri Poljakih igra trgovski stan tudi važno vlogo, a pri nas je moč naroda v kmečkem stanu. Brez kmeta ni naroda. Drugič: Pobjitati moramo z vso resnostjo in vstrajnostjo pogubonosno liberalno gospodarsko načelo: vsak sam za-se hodi po drugih, kakor hočeš! Kmet zjutraj vstane, pogleda v hlev, če je vse zdravo, kakšno bo vreme čez dan, da bo šlo delo izpod rok, poti se in trudi čez dan, opoldne pa s skrbjo gleda, kako se kopičijo oblaki, kateri mu groze s pogubonosno točo. Vzemimo uradnika. Ta

samo vpraša: koliko jih je pred menoj? Kdo bo padel, da pridem jaz za njim? Koliko mi jih stoji napoti? Kmeta pa že sama narava sili k složnosti in stanovski skupnosti. Kmet s kmetom, to je v bistvu delo združenstva; da bi se kmet docela otresel liberalnega gospodarskega načela, to je naloga združenstva, ker kmet je moč naroda, opora domovine. V tem smislu dela naše združenstvo. Pri tej priliki označi govornik napade nasprotnikov na poslanca dr. Verstovška kot ostudno hinavščino. Druga misel: Daj združenstvu svoje delo, ne besed! Denarja ne moreš dati, daj mu delo! In mi, ki nosimo imena predsednikov in razne druge naslove, moramo priznati odkritosrčnosti na ljubo, da bi vsi naši govori, vse naše brošurice in vse knjige nič ne pomagale, ako bi ne imeli ljudi, kateri se za dobro stvar zastonj žrtvujejo. Vi vsi ste delavci. Požrtvovalnosti je treba pri vsakem delu, tudi pri idealizmu. V tem so veliko zakrivili naši juristi, dasi so med njimi tudi častne izjeme, babja kri naših sodnikov, liberalno advokatstvo, vse to nosi dosti krivde na zametavanju našega jezika. Zgodovina narodnih bojev nam prav jasno priča, da so si gotovi ljudje dali mastno plačati vsako stopinjo v boju za narodno obrambo. Požrtvovalnosti nam je treba! Dajmo to, kar sami imamo, dajmo delo! Cilj nam pa bodi: Rešitev kmeta, domovine naše, našega naroda. Drugič: Skrb za denar. Priznati si moramo, da izobraženci in kmetje nimamo one stvari, katere nam ni dala naša šola, bodisi da je ista visoka šola, bogoslovje, ali ljudska šola, to je, da nas ni naučila, toliko izdati, kolikor moremo in smemo. Kolikor dobim, toliko smem izdati, tega kalkuliranja nas ni naučila nobena šola. Kmet bi moral vedeti, kako bo z manjšimi dohodki dosegel to, kar potrebuje. Vsepovsod se vidi pomanjkanje tega duha, čegar so krive naše šole, kar se čudno sliši, razni zavodi, takozvani kulturni sveti, ne mislim ravno štajerskega in razne kmetijske družbe. Lahko je namreč svetovati: Delaj svinjake, vzorne hleve, drenažiraj travnike itd. in ne vprašati, če se

to izplača. Prav je tako delo samo v toliko, v kolikor se v resnici izplača. Preračuni v naprej izdatke in dobiček, ne zanašaj se na podpore! Ne zanašajmo tujih misli med ljudstvo. Uspeh kalkulacije, natančnega kalkuliranja se kaže ravno pri zadrugah. Kjerkoli so iste preoptimistično ustanavljali, se preveč zanašali na podpore in druge prispevke, so slabo gospodarili, ker se je podlaga zadruga prehitro zlomila. Računi morajo biti točni zlasti pri pridobitnih zadrugah. Računati moramo še tudi, posebno mi tukaj na jugu, z resno nevarnostjo vojske, ko bo denar mnogo dražji, kot je sedaj. Te stvari stoje pri nas jako slabo. Vpoštevati pa je tudi treba carinsko razmerje. Velike važnosti je kalkulacija za izvenkreditne zadruga. Govoril bi o drugih zadrugah, živinorejskih, a se dotaknem samo vprašanja glede pašniških zadrug, katere zahtevajo izmed vseh največ opreznosti. Potrebnost istih za živinorejo je velika. Naše zadružništvo je preimniten faktor, pravi tabor naroda. Delajmo na tem polju, da končno spravimo v sklad — ideje z denarjem!

Po tem, z živahnim odobravanjem sprejetim govorom izjavi g. dr. Hohnjec: Letos obhaja dr. Krek 20 letnico svojega delovanja na zadružnem polju. Za svoje veliko delo zasluži veliko zahvalo našega ljudstva. Iz ljubezni do našega ljudstva je deloval na svojem vodilnem mestu, in izražam željo, ki bo gotovo našla odobravanje med našim narodom, naj mu Bog podeli zdravje in moč in pomoč pri njegovem nadaljnjem požrtvovalnem delovanju. (Veliko odobravanje.)

Sledi predavanje g. nadrevizorja Vladimir Pušenjaka in sicer: Iz zadružne prakse. V svojem obširnem predavanju obsoja nepotrebno zviševanje obrestne mere v lanskem letu, s katerim delom so začele zadruga, ki so včlanjene pri drugih zvezah, in navaja več vzgledov, da so zadruga, ki so obdržale le 4⁰/₀ ali 4¹/₂⁰/₀ obrestno mero, gotovo tako dobro, če ne boljše izhajale, kakor one zadruga, ki so zvišale obrestno mero na 5⁰/₀. Zadruga, katere redno

in pa pravilno poslujejo, imajo vedno dovolj hranilnih vlog, zadruga pa, katere ne uživajo zaupanja pri ljudstvu, ne pridobijo z zvišanjem obrestne mere več vlog. Omenjal je, da so v Celju že zadruga zvišano obrestno mero opustile in povdarjal, da naj zadruga v ptujskem okraju znižajo obrestno mero, ker ni visoka obrestna mera v čast našemu zadružništvu. Pododbor v Mariboru je dal tozadevno tudi inicijativo in je želeli, da bi posojilnice v ptujskem okraju skupno zopet znižale obrestno mero. Nadalje razpravlja o nekaterih točkah pri podelitvi posojil, o predznambah, o udeležbi na občnih zborih, o tekočem računu, o gotovini v blagajni, o odškodnini članov načelstva in o obnovitvi dolžnih pisem, ko poteče štiri-letna doba posojila.

Po obširnem predavanju se je vnela živahna debata, v katero so posegli gg. dr. Krek, dr. Leskovar, tajnik Robinšak, tajnik Žličar, župan Kranjc in drugi.

Z zahvalo udeležencem in s pozivom, da tudi v bodoče vrše z isto vnemo, kakor doslej, zadružno delo, zaključil predsednik šesto glavno skupščino.

Poročilo o delovanju pododbora ljubljanske Zadružne zveze v Mariboru.

Poročal na skupščini dne 24. junija 1914 Vladimir Pušenjak.

Pododbor je končal šesto leto svojega delovanja na Štajerskem. Kljub temu, da so bile gospodarske razmere v celi državi l. 1913 zelo neugodne in so vsi denarni zavodi občutili posledice gospodarske, zlasti denarne krize, smo lahko z našim delom prav zadovoljni. Naraslo je število članic, pri članicah se opaža povsod lep napredek, zanimanje za našo organizacijo raste od dne do dne; k naši organizaciji se zatekajo ljudje, ki so dolgo časa isto omaloževali, tu in tam ji celo več ali manj nasprotovali, v organizaciji se redno in točno vrši vse poslovanje. Potrebno je omeniti, da so mnoge posojilnice zadnje leto v smislu sklepa zadružnega kongresa v Ljubljani upe-

ljale redno odplačevanje posojil in je upati, da kmalu večina posojilnic to stori. Naša organizacija si je stavila kot cilj, da navaja ljudstvo ne le k varčevanju, ampak tudi, da pridobi posojilojemalce za to, da bodo redno razun obresti v malih zneskih odplačevali posojila, da torej pospešuje razdolževanje.

Članstvo.

Leto za letom narašča število članic. Koncem l. 1913 je štel pododbor 117 članic in sicer:

- 85 rajfajznovk,
- 15 posojilnic mešanega ustroja,
- 6 kmetijskih zadrug,
- 4 strojne zadruge,
- 2 stavbinski zadrugi,
- 2 pašniški zadrugi,
- 1 obrtna zadruga,
- 1 mlekarska zadruga,
- 1 zadruga za vnovčenje živine.

Ne narašča pa samo število zadrug, temveč tudi njih poslovni obseg. Statistika za leto 1913 pa nam priča, da izkazujejo članice v letu 1913 znaten napredek.

Posojilnice štejejo koncem leta 1913 27.197 članov, promet znaša 28¹/₂ milijona kron, hranilne vloge so narasle na 19,760.000 kron, posojila na 17,100.000 K, čisti dobiček vseh posojilnic znaša 81.200 K, rezervni zakladi 770.000 K. Cela organizacija izkazuje K 1,690.000 odvišnega denarja. Če primerjamo te številke s številkami leta 1912, vidimo, da štejejo zadruge za 2000 članov več, kot leta 1912, promet je za 1 milijon K večji kot leta 1912, hranilne vloge tudi za 1 milijon kron, čisti dobički so narasli za 2000 K, rezervni zakladi za 80.000 K. Tekom 3 let bode, če bo organizacija napredovala v isti smeri kot doslej, rezervni zaklad naših posojilnic dosegel svoto 1 milijona K, akoravno tvorijo skoro štiri petinke vseh članic rajfajzenovke. Stanje odvišnega denarja se je pomnožilo za okroglo 400.000 K, kar je uvaževanja

vredno, če pomislimo, da so do konca novembra leta 1913 vladale zelo napete razmere na denarnem trgu.

Tudi gospodarske zadruge so ugodno poslovale; strojne zadruge izkazujejo v l. 1913 kljub temu, da še niso sprejele že dovoljenih podpor, ugodne uspehe, konsumna društva so redno izpolnjevala svoje obveznosti in odplačevala v precejšnji meri svoje dolgove, njih blagovni promet se je pomnožil, dve stavbinski zadrugi, ki vzdržujeta društvene domove, sta ne le spravili obresti za v domovih investiran kapital skupaj, ampak je jedna celo nekaj od dolga poplačala, kmetijske zadruge, ki vzdržujejo drevesnice, trsnice itd., delujejo sicer v majhnem obsegu, a zelo ugodno. Gospodarske zadruge štejejo 1982 članov, prometa so napravile 609.000 K, čisti dobički znašajo pri njih 2676 K, rezervni zakladi pa 16.300 K.

Vse zadruge naše organizacije skupaj štejejo nad 30.000 članov, promet znaša nad 29 milijonov K, čisti dobički okrog 84.000 K, rezervni zakladi nad 786.000 K.

Gospodarski pouk.

V zadnjih letih se bolj kot poprej povdarja, da morajo zadruge vršiti delo za ljudski blagor, oziroma pospeševati to delo. Pri delu za ljudski blagor zavzema važno mesto povzdiga izobrazbe. Pododbor je ob vsaki priliki opozarjal svoje članice, naj posvete temu delu vso pozornost in naj podpirajo vse one organizacije, katere skrbe za povzdigo izobrazbe. Razun tega pa je tudi pododbor sam v veliki meri skrbel za gospodarsko izobrazbo. Priredilo se je na Spodnjem Štajerskem šest tečajev, izmed katerih sta dva in sicer gospodarski tečaj v Veržeju in združni tečaj v Mariboru trajala po pet dni. V gospodarskem tečaju v Veržeju se je razpravljalo o živinoreji, sadjereji, združništvu, higijeni in raznih gospodarskih vprašanjih, v združnem tečaju v Mariboru o raznih združnih vprašanjih in se poučevalo praktično knjigovodstvo kmečkih posojilnic. V ostalih štirih tečajih, ki so trajali po cel dan, se je

razpravljalo o živinoreji, svinjereji in o zadružništvu. Tečaji so bili zelo dobro obiskani in se je povsod izrazila želja, da se kmalu prirede slični tečaji. Razum tečajev se je priredilo 12 okrožnih zadružnih shodov v vseh okrajih, katerih so se v velikem številu udeležili funkcionarji zadrug; na teh shodih se je predavalo o raznih važnih in perečih zadružnih vprašanjih in dajala navodila za odpravo nedostatkov in nadaljnje poslovanje.

Ob priliki občnih zborov zadrug se je izvršilo 26 predavanj, v katerih so se obravnavala razna zadružna vprašanja, 52 dni je posvetil pododbor gospodarskemu pouku; malo je zadružnih organizacij, katere bi tako intenzivno vršile izobraževalno delo in skrbele ne le za pouk funkcionarjev članic, temveč tudi za vsestranski pouk kmečkega ljudstva v raznih gospodarskih panogah.

Omeniti treba še, da se je vršil, kakor vsa poprejšna leta, tudi v letu 1913 v drugem tečaju tečaj za gospode četrtoletnike v bogoslovju, v katerem so se obravnavala razna zadružna vprašanja in poučevalo praktično knjigovodstvo rajfajzenovk.

Revizijsko delo.

V letu 1913 se je izvršilo 38 revizij, razun tega pa več instrukcij za nove tajnike. V splošnem se more povdarjati, da so uspehi revizij zelo ugodni. Posrečilo se je pri večini zadrug odpraviti nedostatke, katere so izkazovale iz prejšnjih let in urediti poslovanje povsod, kjer je bilo v tem ali onem oziru pomanjkljivo. Pri izvrševanju revizijskega dela ne pozna pododbor nobenih ozirov in zahteva povsod, da se navodila revizijske oblasti uvažujejo in nedostatki odpravijo. Če so med funkcionarji osebe, katere ovirajo redno delovanje, oziroma nočejo urediti poslovanja, je pododbor zahteval njih odstop in bo to tudi v bodoče storil, ker mora skrbeti za napredek in za procvit svojih članic, ne pa se ozirati na te ali one osebe.

Naše bodoče delo.

Pododbor bo i v bodoče korakal po načrtani poti naprej. Dosedanjim zadrugam članicam bo posvečal vso svojo pozornost in skrbel za njih razvoj in napredek. V krog naših članic pa se priglašajo zadruge, katere bodo zahtevale, da se pečamo z zadružnimi vprašanji, s katerimi se še dosedaj nismo pečali; ustanovitev raznih zadrug, za katere so potrebni posebni predpogoji, bo prišla na vrsto, skratka, napredek v zadružništvu nam stavlja tudi nove naloge. Če se bo delo v naši organizaciji vedno vršilo po priznanih zadružnih načelih, potem bodo napredovale kakor doslej naše dosedanje članice in je tudi novim zadrugam, katere se bodo ustanovile, oziroma stopile v naš krog, zasiguran ugoden razvoj in napredek.

Stanje avstrijskega zadružništva koncem leta 1913.

Po skoraj 15letni dobi, v kateri je vedno rastle število zadrug, je leto 1912 prvikrat zopet prineslo čeprav relativno majhno nazadovanje. Leto 1913 pa kaže toliko nazadovanje, da presega vsa pričakovanja. Treba bi bilo iti daleč nazaj v zgodovini razvoja naših zadrug, da se dobi tako nizko število novih ustanovitev kakor jih dobimo tokrat. In sicer je bilo l. 1896, katero je prvikrat prineslo več nego 600 novih ustanovitev, pri čemer je pa začetno stanje znašalo samo 3660 zadrug; to število pa se je od tu vedno dvigalo od leta do leta, dokler ni v l. 1911 doseglo najvišje stanje z 1646 novimi ustanovitvami. V naslednjem letu se je pa že pokazalo precej oslABLJENO ustanavljanje, ne da bi se bilo pri tem moglo domnevati, da se bo v lanskem letu registriralo samo 686 novih zadrug. Temu obžalovanju vrednemu nizkemu številu novih ustanovitev pa stoji nasproti tako mnogo razdružitvev, kakor jih prej ni bilo še nikoli. Da je bilo pri hitro rastočem številu zadrug vsako leto konstatirati tudi primerno število razdružitvev (in sicer od leta 1900 naprej vsako leto

nekaj nad 100 zadrug), je naravno. Ravno tako je tudi naravno, da se je pri podvojitvi števila zadrug podvojilo tudi število razdružb — toda razdružitev 433 zadrug, kakor se je opazovala lansko leto, je sama na sebi in zlasti še upošteva je posebno malo število novih zadrug, na vsak način zelo neugoden znak za splošni gospodarski položaj; jasna slika v vplivanju te krize lanskega leta na zadružništvo se bo pokazala, ko se bodo obdelali poslovni uspehi l. 1913. Ako primerjamo številke, vidimo da je prirastek, kateri je bil padel že v prejšnjem letu od 100/0 na 7·20/0 zopet padel na 3·60/0, dočim se je število razdružitev zvišalo od 1·80/0 na 2·30/0.

Prirastek, ki se kaže pri posameznih skupinah pri ustanovitvi novih zadrug, znaša pri posojilnicah Šulce-Deličevega ustroja 3·50/0, pri rajfajzenskih posojilnicah 1·40/0, pri konsumnih društvih 4·60/0, pri kmetijskih zadrugah 5·70/0, pri obrtnih zadrugah 10·70/0, pri poprej tako hitro rastoči skupini stavbinskih zadrug 7·80/0 (v prejšnjem letu še 25·10/0) in pri mali skupini ostalih zadrug 10·70/0. Najbolj vneto so se ustanovljale zadruge zopet med kmeti, kajti rajfajzenskim posojilnicam pripada 440/0 in drugim kmetijskim zadrugam 18·40/0 celotnega prirastka. Potem slede druge posojilnice z 20·10/0 in konsumna društva z 7·60/0, obrtne zadruge z 6·40/0 in stavbinske le še z 3·20/0.

Razdružbe, ki je utrpela vsaka posamezna skupina v razmerju do svojega celotnega stanja, so bile pri kmetih najmanjše. Razdružilo se je namreč rajfajzenskih posojilnic 0·20/0 in kmetijskih zadrug 3·20/0. Nasprotno pa so zgubile Šulce-Deličeve zadruge 30/0, stavbinske zadruge 5·30/0, konsumna društva 5·80/0, obrtne zadruge 5·90/0 in ostale zadruge 8·90/0.

Pri vseh vrstah zadrug je torej konstatirati prirastek, da si je nizek, izvzemši konsumna društva, pri katerih so razdružbe večje nego prirastek, znamenje, kako neugodne razmere zadevajo zlasti gospodarsko najslabše sloje

prebivalstva, iz katerih imajo konsumna društva v prvi vrsti svoje člane.

Pripomniti je še, da je prirastek pri zadrugah z omejeno zavezo znašal 5·70/0, razdružbe pa 40/0, dočim je znašal prirastek pri zadrugah z neomejeno zavezo 1·40/0, število razdružb pa 0·40/0.

Posamezne dežele so bile zopet različno udeležene pri razvoju našega zadružništva. Na Češko odpade 26·90/0 celotnega prirastka in 25·10/0 vseh razdružb, na Galicijo 260/0 prirastka in 29·50/0 razdružb, Moravska je udeležena na prirastku z 10·50/0 in na razdružbah z 9·90/0. Stanje zadrug se je znižalo na Kranjskem (0·20/0), Trstu in okolici (4·60/0), na Goriškem (0·40/0), v Istri (3·20/0) in v Dalmaciji (10/0), dočim je zaznamovati v drugih deželah primeren prirastek.

Število zadrug po posameznih deželah se koncem l. 1913 porazdeli sledeče:

	Skupno število zadrug	Posojilnice			konsumna društva	kmetijske zadruge
		šulcejevke	rajfajznovke	Skupaj		
Nižja Avstrija:						
Dunaj	352	144	—	144	15	5
brez Dunaja	1.256	100	557	657	57	485
Gor. Avstrija	432	25	260	285	29	77
Saleburško	103	7	57	64	9	13
Štajersko	856	120	431	551	40	181
Koroško	292	39	180	219	12	43
Kranjsko	444	38	189	227	10	177
Trst z okolico	104	30	4	34	29	11
Goriško	233	15	104	119	15	79
Istra	249	19	113	132	25	76
Tirolsko	1.116	26	476	502	44	490
Predarelsko	209	5	78	83	62	51
Češko	5.005	721	2.586	3.307	450	575
Moravsko	2.424	510	869	1.379	323	446
Šlezija	631	73	320	393	110	63
Galicija	4.231	1.809	1.494	3.303	102	576
Bukovina	752	109	472	581	58	85
Dalmacija	402	44	216	260	45	78
Skupaj	19.091	3.834	8.406	12.240	1.451	3.511
Premembe tekom leta 1913:						
Prirastlo	686	132	116	248	68	194
Odpadlo	433	115	19	134	86	108
Stanje začetk. leta 1913	18.838	3.817	8.309	12.126	1.469	3.425

Nižj. Avstrija:	Obrtné zadruge	Stavbinske zadruge	Ostale zadruge	Zadr. zv.		
				kot zadruge	kot društva	skupaj
Dunaj . . .	121	56	11	5	7	12
brez Dunaja .	27	29	1	—	—	—
Gorenj. Avstrija	31	9	1	3	—	3
Salcburško . .	10	5	2	1	—	1
Štajersko . . .	63	17	4	7	—	7
Koroško . . .	15	3	—	1	1	2
Kranjsko . . .	20	8	2	4	—	4
Trst z okolico	25	3	2	—	—	—
Goriško . . .	14	6	—	3	—	3
Istra	9	4	3	2	—	2
Tirolsko . . .	67	13	—	6	1	7
Predarlško . .	9	2	—	2	—	2
Češko	379	276	14	5	4	9
Moravsko . . .	165	98	4	7	—	7
Šlezija	34	30	1	4	—	4
Galicija	192	49	9	16	7	23
Bukovina . . .	22	4	2	7	1	8
Dalmacija . . .	13	4	1	5	—	5
Skupaj .	1226	616	57	78	21	99

Premembe tekom l. 1913:

Prirastlo . . .	123	47	6	5	1	6
Odpadlo	68	32	5	3	—	3
Stanje začetk.						
leta 1913. . .	1140	601	56	76	20	96

Pregled o razvoju zadružništva v Avstriji od l. 1873 naprej podaja naslednja tabela:

Leto	Zadrug			Leto	Zadrug		
	1873	1874	1875		1882	1883	1884
1873	169	849	1.004	1882	1.248	1.307	1.382
1874	1877	1.114	1.071	1883	1.494	1.539	1.608
1875	1876	1.071	1.004	1884	1.743	1.743	1.898
1876	1877	1.114	1.071	1885	1.889	1.889	1.898
1877	1878	1.127	1.114	1886	1.888	1.888	1.898
1878	1879	1.122	1.127	1887	1.889	1.889	1.898
1879	1880	1.155	1.122	1888	1.889	1.889	1.898
1880	1881	1.189	1.155	1889	1.889	1.889	1.898
1881	1882	1.882	1.189	1890	1.889	1.889	1.898

Leto	Zadrug	Leto	Zadrug	Leto	Zadrug
1891	2.060	1900	7.502	1909	15.122
1892	2.339	1901	8.338	1910	16.469
1893	2.673	1902	9.110	1911	17.841
1894	3.124	1903	9.629	1912	18.837
1895	3.660	1904	10.273	1913	19.091
1896	4.218	1905	10.899		
1897	4.982	1906	11.576		
1898	5.709	1907	12.569		
1899	6.638	1908	13.754		

Zanimiva je tudi naslednja tabela, v kateri so navedene zadruge z ozirom na jezik, v katerem je registrovana njihova tvrdka. Največ zadrug je nemških, namreč (34·70/0), dalje čeških (28·10/0), poljskih (15·50/0); drugi jeziki so zastopani v manjšem obsegu; rusinskih zadrug je namreč 8·20/0, slovenskih 50/0, italijanskih 4·80/0, srbskih in hrvatskih 2·60/0 in rumunskih 1·10/0.

	Nemške	Češke	Poljske	Rusinske	Slovenske	Hrvaške in srbske	Italijanske	Rumunске zadrug	Skupaj
Nižja Avstrija:									
Dunaj	331	20	—	—	—	1	—	—	352
brez Dunaja . .	1252	4	—	—	—	—	—	—	1256
Gor. Avstrija .	432	—	—	—	—	—	—	—	432
Salcburško . .	103	—	—	—	—	—	—	—	103
Štajersko . . .	590	—	—	—	257	—	—	—	856
Koroško	250	—	—	—	42	—	—	—	292
Kranjsko . . .	19	—	—	—	425	—	—	—	444
Trst z okolico .	5	—	—	—	47	1	54	—	104
Goriško	4	—	—	—	136	—	93	—	233
Istra	8	—	—	—	52	95	94	—	249
Tirolsko	454	—	—	—	—	—	662	—	1116
Predarlško . .	209	—	—	—	—	—	—	—	209
Češko	1488	3517	—	—	—	—	—	—	5005
Moravsko . . .	737	1687	—	—	—	—	—	—	2424
Šlezija	320	144	167	—	—	—	—	—	631
Galicija	175	—	2760	1296	—	—	—	—	4231
Bukovina . . .	240	—	17	277	—	—	—	218	752
Dalmacija . . .	—	—	—	—	—	396	6	—	402
Skupaj	6626	5372	2944	1573	956	493	909	218	19091

Knjigovodstvo v kmetijskem gospodarstvu.

Kdor čuje besedo knjigovodstvo, si misli pri tem dostikrat celo skladovnico debelih knjig, za katerih vodstvo so sposobni le strokovno izučeni ljudje. Knjigovodstvo si marsikdo predstavlja kot nekaj težkega, zavitega in kompliciranega, kot nekaj takega, česar bi on ne zmožel. Splošno je med kmetiskim ljudstvom razširjeno tudi mnenje, da je knjigovodstvo za kmetovalca nepotrebno, češ saj si lahko tudi brez knjig zapomnim, kaj sem prejel in kaj sem izdal.

Toda kmetijsko knjigovodstvo si lahko uredimo čisto priprosto, pa vendar tako, da bo koristno.

Pri kmetijskem knjigovodstvu mislimo danes pač na najpriprostejo obliko knjigovodstva, ki obstoji zgolj v tem, da se v poseben, v to določen zvezek, ki stane čisto malo, dan za dnevom skozi vse leto zapisujejo dohodki in stroški, prvi na levo, drugi na desno stran. Ni sicer še to oblika kmetijskega knjigovodstva, ki jo želimo, ali za začetek smo ž njo zadovoljni, kajti za sedaj se stroški in dohodki v obče ne zapisujejo nič, kvečjemu, da se na kake dveri naredi s kredo par kljuk, ki jih sopuh kmalu izbriše. To pa mora postati drugače.

Pred novim letom si torej kupi primeren črtan zvezek, naredi z ravnilom na vsaki strani od 2. naprej dve rubriki, po eno ob zunanjih, po eno ob notranjih robih; leva rubrika vsake je namenjena za datum, desna za krone in vinarje, v prostor med njima se bodo zapisovali predmeti, na čelo levim stranem pa že naprej zapiši „Dohodki“, na čelo desnim „Izdatki“. Kadar boš zapisoval, se bodo torej vrste na na strani dohodkov glasile n. pr tako: 2 I. prodal prašiča za 130 K, ali 7. II. dobil za vino 93 K 60 vin., 3. I. plačal naročnino za Narodnega Gospodarja 4 K. Česar ne sprejmeš ali izdaš v denarju, ampak v blagu, temu daj primerno ceno in zapiši tudi to v rubriko za denar.

In tako začni zapisovati kar prvi dan novega leta ter zapisuj do konca leta. Zapisuj pa vse, še tobaka ne izpusti! Ni pa treba, če si si kaj privoščil, vsako reč zapisati posebej, ampak zadostuje ena zaznamba za vse predmete in ena svota.

Ali torej ta stvar ni priprosta? Zato pa stori sklep, da nas ubogaš! Ne bo ti žal. Toda že naprej povemo, da se s takim knjigovodstvom zadovoljimo pač samo za prvo leto. Ne bomo mirovali, da se način tega zapisovanja ali če se imenitneje izrazimo, to knjigovodstvo, do drugega leta izboljša. Sicer pa bodete to sami želeli; uvideli bodete namreč že v prvem letu veliko korist takih zapisovanj, spoznali pa tudi nedostatke v njih. Toda prvo leto naj bo, kakor smo rekli; to leto ima v prvi vrsti namen, navaditi vas na redno zapisovanje ter vzbuditi v vas zanimanje za knjigovodstvo.

Zakaj pa nam je toliko ležeče na tej stvari? Po drugih krajih se kmetje zadnja leta silno zanimajo za knjigovodstvo in odkar se širi med njimi, čimdalje bolj spoznavajo njega preveliko važnost za kmetijstvo; da, prišli so celo že do prepričanja, da je zdravemu kmetijstvu knjigovodstvo prva podlaga in prvi pogoj. In to je tudi res.

V trgovini je knjigovodstvo prekinprek uvedeno; že pri vsakem količkaj kramarju ga najdemo. Zadnji čas se ga tudi obrtni stan vedno bolj poprijema. Če pa je knjigovodstvo koristno, oziroma potrebno v trgovini in obrtu, je tembolj koristno, oziroma potrebno v kmetijstvu; kajti tam sta dobiček in izguba mnogo bolj očitna nego tu. Trgovec n. pr., ki kupi blago za določeno ceno, pri prodaji po le nekotiki praksi brezdvomno ve, ali ima dobiček ali ne, ali še celo zgubo; ravnotako obrtnik. Drugače je pa pri kmetu. Ali n. pr. more kmet, če ne zapisuje natanko, koliko je izdal za vsako vinogradno delo, koliko za kolje, koliko za škropljenje, koliko znaša dača, obraba kletne posode in še drugo, pri prodaji sigurno vedeti, pri čem da je? Ali drug primer. Kmet hoče spitati par volov;

njemu bodo le natančni zapiski povedali, kako dolgo sme krmiti, in koliko sme izdati za močna krmila, da bo največ dobička. Oni kmet ne gospodari najboljše, ki izkuša dobivati od svojih krav največjo množino mleka in pri svojih volih doseči največjo težo, ampak oni, ki ima poleg kolikor možno malih stroškov kolikor možno velike dohodke.

Ali kmetu prinaša knjigovodstvo še celo vrsto nadaljnih koristi. Temu in onemu pridelku n. pr. se cena od starih dob sem ni povzdignila in pridelek se prodaja „po stari navadi“; le zapiski bodo te izgube opozorili. Drugokrat si kmet zopet za slepo ceno da kaj izsiliti; kdor zapisuje stroške, ne bo lahko kaj lahkomišelnost prodal. Sploh pa pozna le tisti pravo vrednost blaga in ga bo vedel prav ceniti, ki ve, koliko ga je stalo; to mu pa povedo le zapisniki. Zdaj se marsikaj ceni in prodaja brez uma. Prepričani pa smo tudi, da bode, kar smo že rekli, le knjigovodstvo prodajo kmetov pridelkov zopet postavilo na zdravo podlago, in sicer potom zadružništva, za koje pa bo dobil kmet zanimanje in usposobljenost edino po knjigovodstvu.

Dalje. Le kdor zapisuje, vidi, v kateri panogi kmetijstva se dado dohodki zvišati, in v kateri ne, katero panogo je bolje opustiti, katero zato gojiti z večjo vnemo.

Kdor zapisuje, bo v svojem gospodarstvu modro napredoval. Prvič ga bodo zapiski bodrili k raznim izboljšavam, drugič pa mu bodo povedali, ali in v koliki meri bi se nova reč, ki se jo hoče uvesti ali kupiti, plačala, ali bi pa pomenila izgubo.

Kdor zapisuje, ve, koliko mu nese kmetija obresti in koliko odstotkov, torej tudi ve, koliko sme porabiti in kako drago sme najeti posojilo.

Kdor zapisuje, pozna svoje premoženje, in to mu daje neko trdnost; kdor ne zapisuje, pa si ni nikdar na jasnem v tem, kar ima.

Kdor zapisuje, postane varčen; to dokazujejo vzgledi dovolj. Sploh daje knjigovodstvo osebi, ki jo opravlja za svoje gospodarstvo,

neko resnost in solidnost, ki jih v današnjih razmerah ni nobenemu stanu tako krvavo treba kakor kmetskemu.

Ravnajte se torej, slovenski kmetovalci, po našem nasvetu! Škodovati vam ne more, ako se po njem ravnate; koristilo pa bo gotovo vsem, tega smo živo prepričani. Kjerkoli na svetu vidimo, da je danes kmetijstvo na visoki stopnji (Danska, Nemčija, Češko, Švica), je v njem udomačeno tudi kmetijsko knjigovodstvo. Kar je dobro za kmete v drugih krajih, je koristno in potrebno tudi za naš kmetski stan.

G. N.

Nekatere važne določbe gozdnega zakona.

Med kmetijskimi zemljišči je ena izmed najvažnejših kulturnih vrst brez dvoma gozd, ki ga ima zato posestnik varovati kakor zeno svojega očesa.

Kjer gre za varstvo najvažnejših reči, kakor je n. pr. varstvo sirot, tam si pridružuje vlada še pravico nadvarstva ter nadzira varuhe in je s strogimi predpisi, kakor kaznimi sili, da izvršujejo svoje dolžnosti. Tudi zastran postopanja z gozdom si je pridržala vlada pravico nadvarstva, ter s strogimi predpisi skrbi, da njega varuh, recimo kmet, ž njim ne ravna brezvestno. Z vsako drugo kulturno vrsto smeš ravnati kakor se ti ljubi, z gozdom pa ne; tu ti zakon veže roke, meji prostost. Gotovo jasen dokaz za važnost gozdov.

V naslednjem se hočemo dotakniti najpoglavitejših zakonskih določb, ki veljajo v varstvo gozdov v Avstriji.

§ 2. pravi, da se brez izrecnega dovoljenja gosposke ne sme nobeno gozdno zemljišče izpremeniti v katerokoli drugo kulturno vrsto. To dovoljenje pa je na prošnjo posestnikov dajati le v celo posebnih slučajih. Samovoljna uporaba gozdnega zemljišča v druge svrhe se kaznuje z globo 2—10 K za vsakih 60 arov.

§ 3. zapoveduje, da ima vsak kos posekanega gozda najdalje tekom 5 let biti na novo pogozden.

§ 4. pravi, da se z gozdom sploh ne sme tako ravnati, da bi se nadaljna pridobava lesa ali ustavila ali spravila v nevarnost. Že za zadnji slučaj velja ista kazen, kakor za § 2.

§ 5. prepoveduje, z gozdom tako ravnati, da se sosednji gozd izpostavi poškodbi po vetru. Pri čisti sečnji se vsaj 37 m širok pas ob meji, takozvani „vetrobran“, ne sme posekati, dokler se tudi sosednji gozd ne poseka. Do tedaj se ta pas sme le prebiralno izkoriščati.

§ 6. pravi: Gozdovi, v katerih bi odnašale naravne sile zemljo, ako se do golega posekajo, dalje gozdovi v strminah in visokih legah, se smejo le v ozkih progah ali polagoma sekati in se mora skrbeti za to, da se takoj z mladim lesom zopet zarastejo. Visoki gozdovi, nahajajoči se v gorovju na skrajni meji, kjer drevje še raste, se smejo le prebiralno sekati.

§ 7. se glasi: Z gozdovi na bregovih večjih voda, če isti niso skaloviti, potem na gorskih obronkih, kjer se je bati, da bi se zemlja splazila, je ravnati tako, da se zemeljska plast ohrani; štori in korenine se smejo krčiti le tedaj, če se nastale udrtine proti vsakemu nadaljnemu razširjanju zavarujejo. Prestopki zoper § 5. do 7. se kaznujejo z globami 40—400 kron in se mora storjena škoda še posebej povrniti.

§ 10. določuje: Paša je v gozdnih delih, katere se hoče pomladiti, prepovedana; sicer je take dele zagradi. Lastniki gozdov, oziroma opravičenci do paše, morajo nastaviti pastirje, da odvrčajo živino od zavarovanih prostorov, ali pa jej na drug primeren način branijo, hoditi v mlajino. Tudi naj se živine, kjer je mogoče, ne pase posamezno, ampak skupno, na pašo goni pa, če je potrebno, po ovinkih, da se gozd varuje.

§ 11. pravi: Ako se listje in mah po tleh izkorišča za steljo, se smejo rabiti le le-

sene grablje, s katerimi se nikakor ne sme tudi zemlja razpraskati in grabiti. Če se vresje, borovničevje, metlikovina, lokotnik in druge take rastline, ki rabijo za steljo, režejo, treba je mlada dreresca med njimi varovati. V gozdih, ki smo je izredčili, se mora izkoriščanje stelje po tleh sploh opustiti in tako tudi v gozdih, katere pomlajujemo, če bi bila s tem ovirana zopetna vzgoja drevja.

§ 12.: Kjer se uporabljajo veje za steljo, naj se izkoriščajo najprej po onih gozdnih delih, kjer se seka (torej ne na mestih, kjer se ali prebiralno ali na čisto seka). Usekanemu drevju se lahko posekajo vse veje, stoječemu, ki ga pa tudi nameravamo podreti, se smeta posekati le spodnji dve tretjini. Drevje, katero ostane na prostorih, kjer se seka, se sploh ne sme klestiti; na mestih pa, kjer se ne seka, naj se odvzame drevju le ena tretjina močnejših vej. Tanke vejice, ki se nahajajo med močnimi vejami, se morajo puščati. Drevesa, katerih ne nameravamo kmalu posekati, se smejo obsekati le od avgusta do marcija, izvzemši najhujšo zimo. Prepovedano pa je, pri tem rabiti krampeže (krepižlje).

§ 13.: Izkoriščanje stelje se sme na istem prostoru ponavljati k večjemu vsako tretje leto, in nikdar se ne sme odvzeti obenem stelja po tleh in veje. Poraba mladih lesnih rastlin za steljo je pa dovoljena, ako lastnik ni proti temu.

§ 19.: Za gozdove, v katerih bi utegnili nastati snežni, ali tudi zemeljski plazovi, ali bi se utegnilo začeti rušiti kamenje itd., in bi se bilo vsled tega bati nevarnosti za ljudi, za zasebno in državno imetje (ceste, železnice), odredi državna oblast posebno gospodarstvo ter natančno določi, kako jih je oskrbovati. Taki gozdovi so potem „v prepovedi“.

§ 24.: Vsak zemljiški posestnik mora dovoliti, spravljati gozdne pridelke preko svojih zemljišč, ako jih drugače nikakor ni mogoče iz gozda in sploh dalje spraviti, ali pa le z neprimernimi stroški. Spraviti se jih mora na najmanj neškodljiv način, in mora posestnik

gozda lastniku dotičnega zemljišča vso, s tem povzročeno škodo povrniti.

§§ 44. do 49. vsebujejo stroge določbe glede gozdnih požarov.

§ 50.: Vsak lastnik gozda, v katerem so se gozdu škodljivi mrčesi nevarno razmnožili, je, ako sredstva, uporabljena zoper nje ne zadoščajo, in se je bati, da se škodljivci razširijo tudi v sosednje gozde, dolžan, to takoj naznaniti politični oblasti, sicer se ga kaznuje z globo 10—100 kron. Do take ovadbe ima sploh vsakdo pravico.

§ 51.: Pri izvršitvi odredb, katere je spoznala politična oblast za potrebne, so vsi lastniki gozdov, ki so v nevarnosti, dolžni pomagati in naredbe politične oblasti brezpogojno izpolniti, sicer se jih v to prisili. Stroške trpe prizadeti lastniki gozdov po velikosti obvarovanih gozdnih parcel.

§§ 60. do 62. govorita o gozdnih prestopkih in kvarah sploh, §§ 63. do 67. pa posebej o nedovoljeni paši po tujih gozdih, o pravicah, ki jih imajo lastniki gozda v takem slučaju in o poškodovanju znamenj glede zaščitene paše.

Vestnik Zadružne zveze.

Tretji zadružni shod Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug na Dunaju se vrši letos v Pragi v času od 12. do 14. septembra in sicer v veliki dvorani borze za kmetijske pridelke na Havličkovem trgu.

Pri zborovanju se bo obravnavalo o raznih važnih vprašanjih, tičečih se zadružništva. Zato priporočamo onim slovenskim zadrugarjem, ki bi jim dopuščale razmere, da se udeležijo tega zborovanja, pri čemer imajo priliko ogledati si tudi zanimivosti zlate Prage.

Ko se nam doloži natančnejši program prirreditve, ga bomo priobčili.

Kdor se misli zborovanja udeležiti, naj to prijavi Zadružni zvezi v Ljubljani.

Zadružni pregled.

Promet velikih zadružnih nakupovalnih družb v l. 1913 je znašal:

Manchester, Angleško	627,400.000	mark,
Glasgow, Škotsko	179,280.000	"
Hamburg, Nemško	154,047.321	"
Kopenhagen, Dansko	69,743.420	"
Bazel, Švica	35,520.340	"
Budimpešta, Ogrsko	26,554.880	"
Dunaj, Avstrija	23,054.800	"
Helsingfors, Emsko	18,374.200	"
Moskva, Susko	17,301.340	"

Poročilo Gospodarske zveze v Ljubljani.

Umetna gnojila:

Rudninski superfosfat. Gospodarska zveza ima superfosfat vedno v zalogi in ga prodaja na drobno iz svojega skladišča po K 7.— za 100 kg. Zadrugam priporočamo, da naročajo skupno v celih vagonih, ker s tem si prihranijo veliko izdatkov na voznini. Pri odjemu celega vagona ponudimo superfosfat s 14% v vodi razstopne fosforove kisline po K 6·70 za 100 kg franko vsaka postaja na Kranjskem.

Tomasova žlindra 18% stane K 7.— franko naše skladišče, višje ali nižjeodstotna 34 vinarjev dražje ali cenejše. Pri odjemu celega vagona se zaračuni 18% po K 5·70 franko kolodvor Trst.

Kalijeva sol stane 12·80 za 100 kg. Kdor gnoji z rudninskim superfosfatom ali tomasovo žlindro, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo, ki vsebuje 42% kalija ali pa s kajnitom, ki vsebuje 12—14% kalija. Samo ob sebi umevno priporočamo kalijevo sol, ki vsebuje trikrat toliko kalija kakor kajnit. Kajnit stane K 5·50 za 100 kg.

Kostno moko prodaja Gospodarska zveza po K 10 za 100 kg.

Čilski solitar stane K 32.— za 100 kg franko postaja Ljubljana.

Amonijev sulfat stane K 34.— za 100 kg.

Krmila:

Tropine podzemskega oreha vsebujejo 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe, vsled česar jih zadrugam, kakor tudi posameznim živinorejcem toplo priporočamo kot vspešno močno krmilo. Stanejo K 20.— za 100 kg; pri odjemu celega vagona dovolimo znaten popust.

Lanene tropine, ki so pri kranjskih živinorejcih že splošno znane oddaja Zveza po K 20.— za 100 kg.

Klajno apno je potreben dodatek h krmi zlasti, kjer nimajo krmila dovolj rudninskih snovi

v sebi. Klajno apno stane v pošiljatvah od 5 kg do 50 kg po 24 vinarjev nad 50 kg po 22 vinarjev. Pri manjših pošiljatvah se računi zavoj in vozni list 20 vinarjev.

Koruzo ima Zveza vedno v zalogi. Ker pa ima napravljene velike sklepe od največjih dobaviteljev, svetuje se, da zadruga naročajo koruzo skupno vsaj en vagon. Na drobno prodaja koruzo po K 17.40 franko Ljubljana; pri naročilih v celih vagonih pa bode mogla dovoliti veliko popusta. Nova koruza stane K 15.60 za 100 kg franko Sisek.

Vino na prodaj:

Gospodarska zveza ima v zalogi veliko izbero finega naravnega vina. Izbira vina je bila letos tem težja, ker se je vršila na veliko krajih trgateg v deževnem vremenu, kar je slabo vplivalo na kakovost vina. Vina v kleti Gospodarske zveze pa so vsa zdrava, prijetnega okusa in nakupljena od najzanesljivejših članov, vsled česar prevzame Gospodarska zveza za pristnost popolno garancijo in se sme rabiti vino za sv. maše. Cene so sledeče: Vipavsko vino belo, delano po francoskem

načinu	K 42.—
Rizling	K 58.—
Burgundec	K 50.—
Bizelec bel (1913)	K 48.—
Bizelec rudeč (1913)	K 48.—
Bizelec beli l. 1912	K 52.—
Bizelec rudeč l. 1912	K 52.—
Istrijan beli 1912	K 40.—
Dalmatinec (starina)	K 62.—
Rebula	K 56.—

Vse cene se razumejo za 100 l franko postaja Ljubljana, plačljivo v 30 dneh brez odbitka. Sode nad 300 l posodi Zveza brezplačno za 2 meseca.

Stroji:

Skladišče za poljedelske stroje je sezidano in stroji so že razstavljeni. Na to skladišče prav posebno opozarjamo zadruga kakor tudi posamezne člane. Razstave se udeleže največje avstrijske tovarne, katere bodo imele celo leto svoje stroje razstavljene, tako da Zvezi ne bode treba priporočati strojev le na podlagi cenikov, ampak bode vsak lahko sam videl, kar si hoče naročiti. Zadruga prosimo, da naj tudi svojim članom priporočajo, da si naše skladišče ogledajo. Vsem živinorejcem priporočamo rezalni stroj „Ekonom“ za rezanje repe, krompirja, korenja, pese itd. V svoji stalni zalogi imamo vedno na razpolago vse poljedelske in gospodarske stroje, priznane najboljših izdelkov prvovrstnih tu- in inozemskih tovarn. Vsakdo si stroje lahko ogleda kakor: motorje, mlatilnice in mline na ročni, motorni ali obrat z gepeljnomo, slamoreznice, kosilce za seno in žito, čistilnike, pajklje, gepeljue, sesalke in razpršilnike za gnojnico, pluge, brane, stiskalnice za seno, grozdje in sadje, cirkularne žage, stroje za robkanje koruze, razsipalnice za umetna gnojila, mline za šrotanje, sejalnike, brzoparilnike, škropilnice, tehtnice in poleg tega še vse druge za poljedelstvo potrebne predmete. Stroje prodajamo po izvornih tovarniških cenah, odštevši najvišje popuste ter je sleherni lahko prepričan, da dobi za nizko ceno resnično dobro blago. S strokovnjaškimi nasveti, kakor specijalnimi ponudbami smo vedno na razpolago.

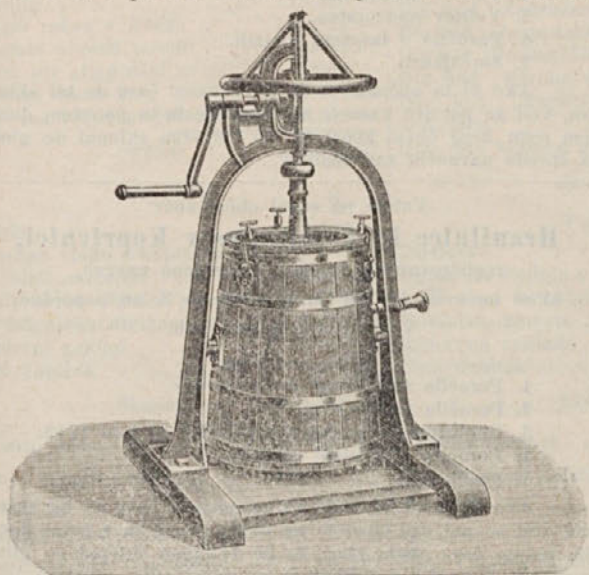
Nakupi.

Kmetovalce kakor tudi zadruga opozarjamo, da najbolj zanesljive podatke o cenah poljskih pridelkov dobe pri Gospodarski zvezi. Zveza nakupuje vse poljske pridelke, vsled česar vabimo člane, da takoj priglase ktere pridelke in koliko morejo prodati. Zlasti pa prosimo da nam ponudijo:

Glavni eksportni predmet naših poljskih pridelkov je fižol „ribničan“. Zadruga kakor tudi posamezne člane prosimo, da ponudijo Gospodarski zvezi ves njihov pridelek. Zaradi ugodnih trgovskih zvez plačuje Gospodarska zveza fižol po najvišjih dnevnih cenah.

Krompir letos nima dobre cene. Dobra letina na Goriškem in Ogrskem je vzrok, da se more prodajati krompir tako v Trstu kakor v Reki okroglo po 5 K za 100 kg, kar odgovarja ceni K 4 do K 4.20 za 100 kg franko Ljubljana.

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza za vojaštvo. Člani naj prijavijo razpoložljivo množino.

Smrekovi storži se še veliko premalo izvažajo. Tudi ta predmet more prinesiti lepe novice. Storži so zreli meseca novembra in odsvetujemo, da bi se prezgodaj trgali, dokler ni še seme dovolj zrelo za kaljivost. Tudi storže moremo kupovati le v celih vagonih. Zadruga prosimo, da nam sporoče, koliko nam morejo preskrbeti storžev. Cene se določijo šele pozneje.

Agrarno-političen tečaj

za odbornike kmetijskih društev, preč. duhovščino, gg. učitelje in učiteljice ter vse, ki se za zgorajšnje predmete zanimajo, priredi „Slovenska kršč.-socialna zveza“ v „Ljudskem domu“ v Ljubljani od 3. do vštetelega 7. avgusta t. l.

Tečaj je velike važnosti, zato je pričakovati obilne udeležbe. Priglasiti se je takoj na naslov: Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani. Udeležencem, ki želijo, preskrbi Zveza hrano in stanovanje proti dnevni odškodnini 3 kron, za vse dni skupaj z vstopnino vred pa 15 K. Denar za hrano in prenočišče je treba poslati naprej obenem s prijavo. Kdor ne reflektira na to, da se mu preskrbi hrana in prenočišče, plača za ves čas 1 K vstopnine, nakar dobi izkaznico.

Za tečaj so pripravljena tako odlična predavanja in načrti, da bi vsaka župnija morala poslati na ta tečaj vsaj eno ali več oseb, delujočih v naših izobraževalnih in gospodarskih organizacijah.

Odbor slovenske krščanske-socialne zveze.

Vabilo k občnemu zboru

Živinorejske zadruga v Palovčah,

reg. zadr. z omejenim poroštvom,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 10. avgusta 1914 ob 3. uri popoldne v šoli na Vranji peči.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Živinorejske zadruga v Moravčah,

registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 26. julija 1914 ob 1/2 7. uri v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Selški dolini,

reg. zadr. z omej. zav.

ki se bo vršil dne 9. avgusta 1914 ob 4. uri popoldne v prostorih Kmetijskega društva št. 16.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Predložitev računskega zaključka za l. 1913.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ker je ta občni zbor že drugi, bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Št. Janžu,

registr. zadr. z omej. zavezo,

ki se bo vršil dne 26. julija 1914 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu na Dolenjskem,

registr. zadruga z neom. zavezo,

ki se vrši dne 19. julija 1914 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Koprivnici,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 26. julija 1914 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Bilanca

Hranilnice in posojilnice za Višnjo goro in okolico,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Posojila	828.769	22
Naložen denar	29.956	—
Inventar premični	439	05
Zaostale obresti	11.187	80
Tiskovine	350	—
Deleža	1.004	—
Zemljišče v Sici	600	—
Gotovina 31. decembra 1913	1.152	57
Skupaj	873.458	64
Pasiva.		K
Deleži	1.538	—
Hranilne vloge	859.867	71
Predplačane obresti	3.343	50
Pro diversi	118	—
Rezervni zaklad	7.801	25
Čisti dobiček	789	30
Skupaj	873.458	64
Denarni promet	1.029.146	21
Stanje članov začetkom leta 1913	—	—
Pristopilo	—	—
Odpadlo	—	—
Stanje koncem l. 1913	—	—

Bilanca

Hranilnice in posojilnice za Sv. Lenart pri Sedmih studencih in okolico,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Posojila	118.580	—
Tekoči račun z Zvezo	165.827	—
Zaostale obresti posojil	2.011	57
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Naložen denar	23.629	46
Gotovina 31. decembra 1913	3.304	34
Skupaj	314.352	37
Pasiva.		K
Deleži	1.422	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	297.416	23
Predplačane obresti posojil	820	25
Nevzdignjena dividenda	350	34
Rezervni zaklad	13.221	19
Čisti dobiček	1.122	36
Skupaj	314.352	37
Denarn. promet	281.568	26
Stanje članov začetkom leta 1913	182	—
Pristopilo	11	—
Odpadlo	5	—
Stanje koncem leta 1913	188	—

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Št. Petru pri Novem mestu,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Posojila	76.772	47
Inventar premični	164	47
Zaostale obresti posojil	1.185	96
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Gotovina koncem leta 1913	3.542	30
Skupaj	82.665	20
Pasiva.		K
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	57.759	81
Deleži	312	—
Tekoči račun z Zvezo	21.958	—
Predplačane obresti posojil	267	94
Rezervni zaklad z obrestmi	1.344	44
Čisti dobiček	1.023	01
Skupaj	82.665	20
Denarni promet	143.618	—
Stanje članov začetkom leta 1913	148	—
Pristopilo	10	—
Odpadlo	2	—
Stanje koncem leta 1913	156	—

Bilanca

Dobrinjskog društva za štednju i zajmove u Dobrinju,

reg. zadruga z neograničenim jamstvom,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Zajmove	131.628	88
Tekoči račun sa Svezom	486.656	32
Inventar pokretni	1.084	80
Inventar nepokretni	18.105	51
Zaostale kamate zajmova	6.777	24
Dio kod „Zadružne Zveze“	1.000	—
Dio kod „Gospodarske Sveze“	100	—
Dio kod „Poljodjelske banke“	100	—
Dio kod „Parobr. druš.“ Krk	200	—
Dio kod „Parobr. druš.“ A. Hrv.	750	—
Gotovina koncem god. 1913	6.031	81
Skupa	652.434	56
Pasiva.		K
Dijelovi	1.356	—
Ulošci na štednju s kapitalizovanim kamatama	632.178	87
Predplač. kamate zajmova	4	68
Rezervna zaklada	16.888	72
Čisti dobitak	20	06
Skupa	652.434	56
Novčani promet	903.446	69
Broj članova početkom godine 1913	458	—
Pristupilo	27	—
Izstupilo	44	—
Broj članova koncem godine 1913	441	—

Bilanca

Seoske blagajne za štednju i zajmove,

registrane zadruga na neogran. jamčenje
u župi Baška,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Zajmovi	222.028	90
Tekoči račun	519.141	74
Inventar pomični	164	60
Inventar nepomični	2.098	88
Zaostale kamate zajmova	1.768	76
Dio kod „Zadružne Zveze“	1.000	—
Dio kod „Gospodarske Sveze“	100	—
Dio kod „A.-h. parob. društva“	500	—
Dio kod „H.-č. kupališta“	500	—
Gotovina koncem god. 1913	1.017	04
Skupa	748.349	92
Pasiva.		K
Zadružni dijelovi	1.434	75
Štedionički ulošci	726.508	15
Rezervna zaklada	16.399	79
Čisti dobitak	4.007	23
Skupa	748.349	92
Novčani promet	922.206	92
Broj članova početkom godine 1913	242	—
Pristupilo	10	—
Izstupilo	1	—
Broj članova koncem godine 1913	251	—

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Žabnicah,

reg. zadruga v neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Posojila	63.120	—
Tekoči račun z Zvezo	88.474	—
Inventar premični	217	60
Zaostale obresti posojil	555	36
Delež pri „Zadružni zvezi“	800	—
Naložen denar	35.024	62
Efektii	33.722	05
Efektne obresti	816	—
Gotovina 31. decembra 1913	20	85
Skupaj	222.750	48
Pasiva.		K
Deleži	372	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	212.442	77
Predplačane obresti posojil	259	43
Rezervni zaklad	8.388	97
Čisti dobiček	1.287	31
Skupaj	222.750	48
Denarni promet	384.418	29
Stanje članov začetkom leta 1913	70	—
Pristopilo	6	—
Odpadlo	6	—
Stanje koncem leta 1913	70	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Podravljah,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	329.576·96
Inventar premični	374·20
Zaostale obresti posojil	6.489·57
Delež pri Zadrugi zvezi	800—
Tekoči račun s člani	300—
Gotovina 31. decembra 1913	3.684·21
Skupaj	341.224·94
Pasiva.	K
Deleži	2.592—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	269.458·04
Tekoči račun z Zvezo	53.248—
Predplačane obresti posojil	845·12
Prehodni zneski	372·90
Rezervni zaklad	12.604·46
Čisti dobiček	2.104·42
Skupaj	341.224·94
Denarni promet	360.790·51
Stanje članov začetkom l. 1913	496
Pristopilo	22
Odpadlo	32
Stanje koncem l. 1913.	486

Bilanca
Mlekarske zadruga v Vodicah,
reg. zadr. z omejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Vrednost blaga	185·75
Terjatve na blagu pri zadr.	50—
Terjat. na blagu pri nezadr.	8.952·86
Vrednost neprem. inventarja	7.312·55
Vrednost premič. inventarja	3.676·41
Deleži	562—
Vrči	668·40
Poštno - Dunaj	140·44
Prehodni	200—
Gotovina 31. decembra 1913	399·62
Skupaj	22.148·03
Pasiva.	K
Deleži	1.935—
Izposojila	5.478·97
Dolg na blagu zadrugi	2.601·11
Dolg na blagu nezadrugi	1.556·10
Dolg na obrest. od izposojil	72·85
Neizplačane obresti deležev	115—
Rezervni zaklad	8.995·41
Čisti dobiček	1.393·62
Skupaj	22.148·03
Denarni promet	163.850 14
Stanje članov začetkom leta 1913	220
Pristopilo	—
Izstopilo	—
Stanje koncem leta 1913	220

Bilanca
Mlekarske zadruga v
Št. Rupertu,
reg. zadruga v omejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Vrednost blaga	195—
Terjatve na blagu pri zadr.	140—
Terj. na blagu pri nezadrugi	8.065·45
Vrednost nepremič. inventar.	28.079·66
Vrednost premič. inventarja	6.372·74
Delež pri Mlekarski zvezi	350—
Delež pri Zadrugi zvezi	10—
Gotovina 31. decembra 1913	22·19
Skupaj	43.235·04
Pasiva.	K
Deleži	2.992·10
Izposojila	11.528·82
Dolg na blagu zadrugi	2.247·40
Dolg na obrest. od izposojil	748·21
Tekoči račun z Zadr. zvezo	38—
Začasno izposojilo	4.288·14
Rezervni zaklad	16.204·25
Čisti dobiček	5.188·12
Skupaj	43.235·04
Denarni promet	84 820·59
Stanje članov začetkom l. 1913	196
Pristopilo	25
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1913	220

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
za Suho na Koroškem,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	141.227·70
Inventar premični	111·60
Zaostale obresti posojil	6.089·77
Deleži pri „Zadrugi zvezi“	1.000—
Naložen denar	11.500—
Gotovina 31. decembra 1913	1.911·20
Skupaj	161.840·27
Pasiva.	K
Deleži	1.366—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	140.542·05
Tekoči račun z Zvezo	9.444—
Predplačane obresti posojil	281·19
Rezervni zaklad	9.813·70
Čisti dobiček	393·33
Skupaj	161.840·27
Denarni promet	147.010·28
Stanje članov začetkom l. 1913	334
Prirastlo	6
Odpadlo	13
Stanje koncem l. 1913	327

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v
Šent Jerneji na Dolenjskem,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	456.763·13
Tekoči račun z Zvezo	76.423·67
Inventar premični	61 09
Inventar nepremični	24.290—
Zaostale obresti posojil	1.481·59
Delež pri Zadrugi zvezi	1.000—
Delež pri „Ljud. pos.“	4—
Gotovina 31. decembra 1913	10.497·13
Skupaj	570.520·61
Pasiva.	K
Deleži	1.996·49
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	517.339·03
Predplač. obresti posojil	1.060 03
Rezervni zaklad	46.577·95
Čisti dobiček	3.547·11
Skupaj	570.520·61
Denarni promet	546 969·31
Stanje članov začetkom l. 1913	965
Pristopilo	23
Odpadlo	27
Stanje koncem l. 1913	961

Bilanca
Posojilnice u Lanšću,
reg. zadruga s neogr. jamstvom,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Zajmovi	167.726·44
Tekući račun s svezom	66.193·69
Inventar pomični	313·02
Zaostale kamate zajmova	6.596·76
Vrijednost tiskanica	46·71
Dio kod Zadrugi zveze	1.000—
Dio kod Gospodarske zveze	100—
Gotovina koncem god. 1913	9.373·25
Skupa	251.349·87
Pasiva.	K
Djelovi	732—
Ulošci na štednju s kapitalizovanim kamata	245.132·66
Predplač. kamate zajmova	21—
Rezervna zaklada s kamat.	4.242·92
Čisti dobitak	1.221·29
Skupa	251.349·87
Novčani promet	614.832·37
Broj članova početkom g. 1913	157
Pristopilo	29
Odpalo	3
Broj članova koncem g. 1913	183